

DZIENNIK WILEŃSKI

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: ul. Dominikańska 4. Telefon Redakcji i Administracji 448. Drukarni 520. Redaktor przyjmuje od g. 2—4 po poł. Administracja otwarta od g. 9—5, w niedzielę i święta od 12—1. „Dziennik Wileński” wychodzi codziennie z wyjątkiem poniedziałków i dni poświęconych.

PRENUMERATA miesięcznie z odnośnikiem i z przesyłką pocztową 3 zł. za granicą 6 zł. cena pojedynczego numeru na prowincji 18 groszy CENA OGŁOSZEŃ: za wiersz millimetr, przed tekstem 1 w tekście 20 groszy, za tekstem 10 groszy. — W numerach świątecznych oraz z prowincji o 25% zagraniczne o 50% drożej. Każda nowa podwyżka taryfy obowiązuje wszystkie już przyjęte ogłoszenia od dnia zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia. Konto czekowe w P. K. O. № 80187.

Reprezentacja Wileńska SYNDYKATU HODOWLANEGO, Sp. Akc.

dla handlu inwentarzem żywym i jego przetworami, otrzymuje w tym tygodniu transport

PROSIĄT

rasy YORKSHIRE (wielka biała angielska).

Zamówienia zgłaszać do repr. Synd. Hodowl., WILNO, Mostowa 9, HURT WILEŃSKI, Sp. z o. o.

Dnia 22 sierpnia b. r. w piątek, w siódmą rocznicę śmierci

MICHAŁA WĘSŁAWSKIEGO

w Kościele Sw. Ducha o g. 8^{1/2}, rano odbędzie się nabożeństwo żałobne za spokój Jego duszy, na które Krewnych, Przyjaciół i Znajomych zaprasza RODZINA.

NA SEZON JESIENNY

Magazyn O. KAUCZA WILNO, ZAMKOWA 8

świeżo zaopatrzony został w KAPELUSZE, CZAPKI

DAMSKA, MĘSKA, DZIECIĘCZA SWETRY, KAFTANY, KAMIZELKI, wyroby TRYKOTOWE, POŃCZOSZNICZE i SKÓRZANE, oraz KALOSZE, PALTA nieprzemakalne i PARASOLE.

KURSY MATURALNE im. PIOTRA SKARGI

Wilno, ul. Święto-Jańska 3 (Szkoła)

Przyjmują wpisy na rok szk. 1924/25 codziennie od 5 do 8-ej wiecz. z wyjątkiem niedziel i świąt katolickich.

KURSY NAUKOWE OBEJMUJĄ:

- 1) Kursy maturalne: gimn. humanistyczne i matematyczno-przyrodnicze 1-roczone i 2-letnie,
  - 2) Kursy gimnazjalne w zakresie od 1—6-ej kl.
- Nauka na kursach odbywa się w godzinach od 4—9-ej wieczorem pod kierownictwem doborowych sił nauczycielskich. Lekcje zbiorowe i indywidualne. Ilość miejsc ograniczona. — Informacje bezpłatne.

Telefonem z Warszawy.

(Od własnego korespondenta.)

Nominacja dr. Młynarskiego.

Z powodu informacji niektórych pism, które doniosły, iż w najbliższym czasie podpisana zostanie nominacja dr. Feliksa Młynarskiego na stanowisko wice prezesa Banku Gospodarstwa Krajowego, wyjaśnić należy, iż na sobotnim posiedzeniu Rady Ministrów zapadła uchwała przedstawienia Prezydentowi Rzeczypospolitej kandydatury p. Feliksa Młynarskiego na wice-prezesa Banku Polskiego.

Kredyty dla rolnictwa.

W Ministerstwie Skarbu odbyła się konferencja w sprawie pomocy kredytów dla okolic dotkniętych klęską nieurodzaju ze szczególnym uwzględnieniem całego szeregu powiatów w Małopolsce, gdzie klęska ta najwięcej się ujawniała. Zdecydowano przeznaczyć na ten cel 2 miliony złotych, które podzielone zostaną za pośrednictwem Polskiego Banku Rolniczego w sposób uzgodniony z Dyrekcją tegoż Banku i Minister. Rolnictwa.

Dzień 3-go maja świętem Królowej Korony Polskiej.

WARSZAWA. 20.VIII. (A.W.). Ojciec Święty Pius XI przychylił się do prośby episkopatu polskiego ustanowił dla całej Polski dzień 3-go maja świętem Królowej Korony Polskiej.

O bezpieczeństwo kresów wschodnich.

Zjazd w Nowogródku.

NOWOGRÓDEK, 20.VIII. (Pat.) Dnia 19 sierpnia odbył się w Nowogródku pod przewodnictwem wojewody Raczkiewicza nadzwyczajny jednodniowy zjazd starostów, w którym wzięli również udział zastępca gen. Rydza-Smigłego gen. Rybak, wice dyrektor Depart. Bezpieczeństwa p. Jaszczołt i komendant główny Pol. Państw.

p. Borzęcki. Zjazd był poświęcony sprawom bezpieczeństwa, a w szczególności sprawie zwalczania ruchu dywersyjnego. Po wysłuchaniu szczegółowych sprawozdań starostów powzięto szereg uchwał, zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa na terenie województwa, ochrony granic, oraz przeciwdziałania dywersyjnym napadom.

Narodowcy niemieccy przeciwko umowie londyńskiej.

KROLEWIEC, 20.VIII. (A. W.). „Ostpreussische Ztg.” wypowiada zdanie, że stronnictwa narodowe nie zdecydowały się na poparcie rządu w sprawie umowy londyńskiej i przejdą do ostrej opozycji. Nie boją się one rozwiązania Reichstagu gdyż wybory nie są straszne dla nacjonalistów, pójdą oni bowiem pod hasłem oswobodzenia Rubry i mają nadzieję, że w wal-

ce wyborczej osiągną poważne sukcesy.

BERLIN, 20.VIII. (Pat.) Z wielu stron Rzeszy nadechodzą do frakcji parlamentarnej niemieckonarodowej od prowincjonalnych organizacji nacjonalistycznych telegramy, wzywające frakcję do stanowczego odrzucenia układu londyńskiego.

Upadek socjalizmu w Niemczech.

BERLIN, 20.VIII. (A. W.) Na odbytem wczoraj zjeździe socjalistów stwierdzono, że stronnictwo to utraciło w ostatnim czasie wielką liczbę członków.

Życie ekonomiczne.

GIEŁDA.

WARSZAWA, 20.VIII. (A. W.). Warszawska giełda urzędowa (w złotych). Dolar 5,18^{1/2}, Frank franc. 27,98. Nowy Jork 5,18^{1/2}, Londyn 23,88^{1/2} — 23,25, Paryż 28—27,88, Wiedeń 7,32^{1/2}, Praga 15,50 — 15,47^{1/2}, Włochy 23,25 — 23,15. Belgja 25,95—25,70, Szwajcaria 97,75. Pożyczka złota 6,60. Bony 0,85—0,84. Tendencja słabsza.

Akeje: (w złotych) Bank Handlowy w Warszawie 8—8,10, Bank Kredytowy 0,50. Cukier 5,70—6,30—6. Rudzki 1,95—2,10—2. Ostrowiec 10,75 — 9,75 — 9,90. Starachowice 3,70—3,95—3,73. Tendencja zniżkowa.

WILNO, 20.VIII. (A. W.) Obrotu pozagiełdowe: Dolar 5,21^{1/4}. Nowy Jork 5,18.

Wszechświatowy urodzaj zbóż.

WARSZAWA, 20.VIII. (A. W.) Główny urząd statystyczny komunikuje, że w roku bieżącym wszechświatowy urodzaj zbóż wypadnie gorzej niż w roku zeszłym. Zbiory pszenicy będą o 10% mniejsze, niż w roku zeszłym ze względu na mniejszą powierzchnię obsiewu.

Ulgi dla rolników.

WARSZAWA, 20.VIII. (A. W.) W ministerstwie Skarbu odbyła się konferencja w sprawie nieurodzaju, który dotknął niektóre miejscowości, a zwłaszcza Małopolski. Uchwalono udzielić pożyczkę w wysokości 2 milionów złotych za pośrednictwem banku rolnego.

18.VIII 1924 r. zgubiono w Eyntupach zegarek złoty firmy A. Modro z 2 kopertami, na kopercie monogram „Z. H.” znalazły wyplacę

250 złotych.

Ostrzega się wszystkich jubilerów i zegarmistrzów przed nabyciem. Humnicki, porucznik, Pociąg Pancerny „Danuta” Wilno, Rampa Wojskowa.

kładow ogłasza w tamtejszej prasie komunikat, oskarżający Rząd Polski o względy polityczne przy arestowaniu dyrektorów tych zakładów. Komunikat grozi Polsce, iż kapitał zagraniczny nie omisszka wyciągnąć konsekwencji z tych rzekomych represyj.

Stosunki handlowe polsko-sowieckie.

WARSZAWA, 20.VIII. (A. W.) „Express Poranny” podaje: Sowiecki północno-zachodni trust handlowy otrzymał ofertę od zjednoczenia polskich zakładów chemicznych, które proponują mu dostarczenie większej ilości farb anilinyowych na potrzeby petersburskiego przemysłu włókienniczego ofiarowując przy tem długo terminowe kredyty.

Poczta daje dochód.

W lipcu r. b. mimo przesilenia gospodarczego, które wpłynęło na zmniejszenie się listów i depesz, poczty i telegrafy okazały w dochodzie 6,4 mil. złotych, w wydatkach 5,6, przyniosły zatem zysk na równi z innymi przedsiębiorstwami państwowymi. (A. W.)

Międzynarodowy kongres rolniczy.

W Paryżu zakończyła swe prace międzynarodowa komisja do spraw rolnictwa, która odbywała swe posiedzenia częściowo w Paryżu, częściowo zaś w Londynie.

Polska w komisji tej reprezentowana była przez p. Lutosławskiego, redaktora „Gazety Rolniczej”.

Na propozycję p. Lutosławskiego, komisja postanowiła jednomyślnie zorganizować 12 ty międzynarodowy kongres rolniczy w Warszawie, we wrześniu 1925 r. Uprzednio wysunięta przez delegata włoskiego propozycja kongresu w Rzymie, wobec propozycji polskiej, została ze względów kurtuazyjnych wycofana.

W czasie kongresu, mającego się odbyć w Warszawie, odbędzie się zebranie, mające na celu ukonstytuowanie nowej międzynarodowej organizacji rolniczej, wedle projektu, ułożonego przez prof. Lauf z Zurychu.

Przed otwarciem kongresu zorganizowana zostanie w czerwcu 1925 r. wycieczka rolnicza do Polski z udziałem przedstawicieli rolników angielskich, belgijskich i holenderskich.

WARSZAWA, 20.VIII. (A. W.) W związku ze skandaliczną aferą w zakładach Hohenlohego na Górnym Śląsku berliński zarząd za-

Ustawa o pełnomocnictwach.

W Nr. 71 Dziennika Ustaw ogłoszona została nowa ustawa o t. zw. pełnomocnictwach pod nazwą: ustawa o naprawie Skarbu Państwa i poprawie gospodarstwa społecznego. Ustawa ta weszła w życie z dniem 18-go b. m. z mocą obowiązującą do dnia 31-go grudnia b. r. Ze względu na wagę rzeczony ustawy podajemy jej zasadniczy artykuł 1 w streszczeniu.

Dla kontynuowania naprawy Skarbu Państwa oraz dla poprawy gospodarstwa społecznego postanawia się co następuje:

A. Przeprowadzenie oszczędności w gospodarstwie państwowym:

1) przełączenie prawa ostatecznego rozstrzygnięcia niektórych spraw, zastrzeżonych władzom centralnym, na władze II instancji w dziedzinie administracji szkolnej, rolniczej oraz przy wykonywaniu ustawy o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych i wojska, reorganizację okręgowych komend policji państwowej i w związku z nią kompetencji innych organów zarządów policji państwowej.

2) zorganizowanie samodzielnych gospodarstw, względnie i prawnie przedsiębiorstw dla eksploatacji kolei i lasów państwowych, jednak bez prawa samodzielnego zaciągania pożyczek i pozbywania się majątku państwowego, o ile nie wynika to z normalnej eksploatacji tych przedsiębiorstw,

3) zmianę ustroju Prokuratury Jeneralnej Rzeczypospolitej Polskiej;

4) zmianę ustroju terytorjalnego i granic województw: a) wileńskiego i nowogródzkiego, b) pomorskiego i poznańskiego;

5) reorganizację urzędów miar i urzędów probierznych, oraz zniesienie odrębnego urzędu wywozu i przywózu;

6) zapewnienie władzom państwowym kontroli nad gospodarką w majątkach państwowych szkół akademickich, instytutów naukowych i innych wyższych zakładów naukowych;

7) uproszczenie postępowania dyscyplinarnego przeciwko funkcjonariuszom państwowym, wzmocnienie nadzoru ze strony Rządu nad tem postępowaniem, jednak bez naruszenia zagwarantowanej orzecznictwa komisji dyscyplinarnej;

8) potrącanie z uposażeń funkcjonariuszów państwowych wartości otrzymywanych ze Skarbu Państwa świadczeń w naturze bez naruszenia ustawy o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych i wojska z dnia 9 października 1928 roku.

9) zrewidowanie koncesyj rządowych i ponowny ich rozdział ze szczególnem uwzględnieniem osób uprawnionych do zaopatrzenia ze Skarbu Państwa na podstawie ustawy inwalidzkiej.

B. Zabezpieczenie Skarbowi Państwa źródeł dochodowych, niezbędnych dla zachowania równowagi budżetowej w przyszłych okresach budżetowych:

1) podwyższenie podatku od spirytusu, względnie ustalenie ceny nabywania i sprzedaży spirytusu i wyrobów wódeczanych;

2) rozszerzenie monopolu sprzedaży soli na obszar całej Rzeczypospolitej i wykonywanie tego monopolu w zarządzie jednego ministra, przy czem monopol sprzedaży winien być w miarę możliwości wykonywany przy współudziale związków samorządowych;

3) rozciągnięcie przepisów o podatkach gruntowych na państwowe majątki ziemskie, nie pozostające w administracji rządowej i instytucji państwowych.

C. Zabezpieczenie Skarbowi Państwa źródeł pokrycia wydatków nadzwyczajnych (inwestycyjnych):

1) sprzedaż państwowych młynów, osad młynarskich, cegielni, tartaków, budynków i placów budowlanych oraz państwowych nieruchomości ziemskich, których przeznaczenie na cele przebudowy ustroju rolnego, lub na inne cele państwowe nie jest uzasadnione gospodarczo, tudzież państwowych przedsiębiorstw przemysłowo-handlowych, o łącznej wartości, nie przynoszącej 100 milionów złotych;

2) likwidację państwowych czynszów wieczystych i dzierżaw wieczystych;

3) zaciągnięcie do wysokości 800 milionów złotych pożyczek państwowych, którym mogą być nadane szczególne uprawnienia i gwarancje, nie połączone jednak z wydzierżawieniem monopolu i kolei państwowych;

4) likwidację reszty majątków Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej i Skarbu Narodowego.

D. Przeprowadzenie oszczędności w gospodarstwie samorządów i innych związków prawnopublicznych:

1) reorganizację Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych;

2) dostosowanie uposażenia członków zarządu i pracowników samorządu i innych związków prawnopublicznych do uposażenia funkcjonariuszów państwowych;

3) reorganizację Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie przez redukcję urzędników;

4) ustanawianie przy poszczególnych samorządach i innych związkach prawnopublicznych w wypadkach ich wadliwej gospodarki delegatów rządowych z prawem wstrzymywania wydatków, niezgodnych z przepisami o gospodarce finansowej samorządów.

E. Wzmocnienie i ułatwienie obrotu pieniężnego i kredytowego:

1) udzielenie poręki (gwarancji państwowej) dla listów zastawnych instytucji kredytu długoterminowego, Centralnej Kasy Spółek Rolniczych i innych związków o charakterze spółdzielczym, oraz dla obligacji kolejowych i komunalnych, jak również dla zobowiązań osób fizycznych i prawnych, zaciągniętych zagranicą, a zabezpieczonych hipotecznie w pierwszej połowie szacunku nieruchomości lub zastawem towarów, przeznaczonych na wywóz, do łącznej wysokości 500 milionów złotych;

2) ustalenie warunków dla wykonywania czynności bankowych, uregulowania nadzoru nad temi czynnościami i normowanie stosowanej przez instytucje bankowe stopy procentowej i prowizyjnej;

3) organizację i ustalenie statutów gminnych kas wiejskich z odpowiedzialnością gminy za zobowiązania kasy i zastosowaniem trybu administracyjnego egzekwowania należności kasy od dłużników;

4) unormowanie sposobu lokowania kapitałów przez osoby prawa publicznego (fundacje) i osoby niewłasnowolne, jak również kaucyj i depozytów sądowych;

5) unormowanie procentu prawnego w stosunkach prywatno-prawnych obrotu bezgotówkowego i obiegu tytułów na okaziciela oraz tytułów, przenoszonych przez indos lub cesję, i łączenia się (fuzji) spółek akcyjnych i spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, oraz przekształcenia spółek z ograniczoną odpowiedzialnością na spółki akcyjne i spółek akcyjnych na spółki z ograniczoną odpowiedzialnością;

6) ujednostajnienie przepisów o domach składowych i warrantach i reorganizację giełd pieniężnych i towarowych;

7) uregulowanie wywozu kruszców szlachetnych i wyrobów z tych kruszców.

F. Ustalenie wartości i sposobu spłaty niektórych zobowiązań:

1) przerachowanie na nową walutę i ustalenie wartości zobowiązań publicznych i prywatno-prawnych przez uzupełnienie przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań prywatno-prawnych bez naruszenia jednak wydatków już przepisów;

2) unormowanie opłat stempowych i sądowych przy czynnościach.

G. Zniesienie przepisów o lichwie towarowej oraz ujednostajnienie dzielnicowych przepisów o lichwie.

H. Ograniczenie w porozumieniu z władzami kościoła katolickiego ilości świąt, jako dni wolnych od pracy.

I. Ustalenie prawa własności tych nieruchomości, których tytuł własności jest sporny przy wykładni traktatu pokojowego, zawartego

w Saint-Germain, jednak przy zabezpieczeniu na tych nieruchomościach wszelkiej ewentualnej odpowiedzialności finansowej Państwa, wynikającej z tego traktatu.

„Polska Składnica Galanteryjna“
wł. FRANCISZEK FRŁICZKA — Wilno, Św.-Jańska Nr 6.
Hurtowy Skład Towarów Galanteryjnych i Norymberskich. || Najtańsze Polskie Źródło Kupna Nici i Pończoch.
Specjalność dostawy do Sklepów i Kooperatyw.
Otrzymano wielki wybór sandałów firm zagranicznych.

Przesilenie w Estonji.

TALIN, 20. VIII. (A. W.). W sejmie estońskim sytuacja jest poważna. Znosi się na przesilenie rządowe, gdyż niezadowolenie z polityki gospodarczej rządu jest dość silne. Położenie jest tem trudniejsze dla rządu, iż do nieprzejednanej opozycji socjalistów przyłączają się obecnie stronnictwa chłopskie. Domagają się oni reorganizacji rządu. Z drugiej strony „Waba Maa“ donosi, że socjaliści

wykluczają kompromis ze stronnictwami chłopskimi, gdyż nie mają zaufania do ich polityki.

TALIN, 20. VIII. (A. W.). Komuniści estońscy wnieśli do parlamentu trzy interpelacje: 1) w sprawie prześladowań robotników należących do partii komunistycznej, 2) w sprawie wykrycia zamachu faszystowskiego i 3) w sprawie amnestji dla aresztowanych komunistów.

Skauci polscy na międzynarodowym turnieju.

KOPENHAGA, 20. VIII. (Pat.) W niedzielę ubiegłą wśród niezwykłej słoty zwinęto obozy turnieju międzynarodowego skautów, których rozlokowano w mieszkaniach prywatnych okolicznych budynków. Skauci pozostaną tutaj jeszcze tydzień jako goście Danji. Król duński jeszcze tego samego dnia odbył rewję skautów, reprezentujących 33 państwa, ustawionych grupami według porządku alfabetycznego nazw narodowości. Na rewji obecni byli: królestwo duńskie, książę Waldemar, członek korpusu dyplomatycznego,

minister spraw zagranicznych hr. Moltke z małżonką i inni. Popołudniu generał angielski Baden Powell rozdał skautom, biorącym udział w turnieju nagrody. Nagrody otrzymali w porządku następującym: Amerykanie (181), Anglioi (172), Węgrzy (166), Norwegowie (158), Polacy (155), Austriacy (142), Szwajcarzy (139), Francuzi (136), Holendrowie (135), Włosi (111), Chilijczy (91), Luksemburczycy (75). Dalej wchodziły w grę. Do rządu ich należy również grupa duńska.

Związek sokołów słowiańskich.

BELGRAD, 20. VIII. (A. W.) Bawiący w Jugosławji prezes związku sokołów polskich Adam Zamoyski przybył do Belgradu, gdzie w rozmowie z przedstawicielem Agencji Wschodniej oświadczył, że Polacy zamierzają wystąpić z projektem utworzenia związku sokołów słowiańskich, którzy połączeni stworzą wielką potęgę

cielom Agencji Wschodniej oświadczył, że Polacy zamierzają wystąpić z projektem utworzenia związku sokołów słowiańskich, którzy połączeni stworzą wielką potęgę

Napad na sokołów w Zagrzebiu.

BELGRAD, 20. VIII. (A. W.) Złot sokołów Jugosłowiańskich w Zagrzebiu miał bardzo smutne zakończenie. Tłumy nieodpowiedzialne, nie umiejące ukryć nienawiści do idei sokolskiej, zorganizowały napad na szereg sokołów, nie oszczędzając nawet gości, sokołów czechosłowackich. Nastąpił szereg starć sokołów z tłumem.

Porządek udało się przywrócić, jednakże wynikiem starć jest kilkadziesiąt osób rannych, z tej liczby 10 ciężko.

(Nienawiść do idei sokolskiej tłumaczy się prądem separatystycznym Chorwatów, jednocześnie była to demonstracja przeciwko Czechom, jako głównym tej idei reprezentantom).

Sowiety przenoszą swą działalność na Bałkany.

Federacyjna republika bałkańska.—Projekt opanowania bliskiego wschodu.—Rozpaczliwe położenie Bułgarii.—Bułgaria zwraca się z prośbą o pomoc do Rumunii i Jugosławji.—Wiedeń gniazdem propagandy.

LWOW, 20. VIII. (Pat.) „Gazeta Poranna“ w korespondencji z graniczą sowiecko-polskiej donosi, że sowieci postanowiły przenieść centrum swej propagandy na Bałkany, gdyż zdaniem Kominternu wytworzyły się tam obecnie odpowiednie warunki do przewrotu. Terenem działania ma być Bułgaria. Zadaniem akcji bałkańskiej jest przedewszystkiem oddanie władzy w ręce stronnictw chłopskich w Bułgarii, a następnie w Jugosławji. Oba państwa po zwycięstwie tych stronnictw mają zmienić ustrój państwowy i utworzyć federacyjną republikę bałkańską, do której stopniowo mają się przyłączyć wszystkie inne państwa bałkańskie. Utworzona w ten sposób federacja bałkańska ma służyć jako pomost do opanowania przez ruch komunistyczny krajów Bliskiego Wschodu oraz państw Azji Mniejszej. Środkowiskim komunistycznej akcji bałkańskiej jest Wiedeń, gdzie ześrodkowano siły organizacyjne oraz środki finansowe. Dopiero niedawno wysła-

no z Moskwy do dyspozycji komitetu bałkańskiego 40 tys. rubli złotych. Wybuch rewolucji w Bułgarii zapowiedziany jest na koniec sierpnia. Rząd bułgarski zdaje sobie sprawę z rozpaczliwej sytuacji w kraju i zwrócił się do rządów jugosłowiańskiego i rumuńskiego z propozycją utworzenia wspólnego przymierza, skierowanego przeciwko komunistom, celem stłumienia ruchu rewolucyjnego na Bałkanach Jugosławji i Rumunji, pisze dalej „Gazeta Poranna“, odmówiły zawarcia takiego przymierza, przyrzekając natomiast w razie wybuchu rewolucji wysłać znaczne posiłki wojskowe. Akcja sowiecka na Bałkanach polega na zrezygnowaniu z hasła komunistycznych, ponieważ te hasła nie są popularne w Bułgarii i Jugosławji i niema tam proletariatu w ścisłem tego słowa znaczeniu. To też postanowiono zastosować dalekoidące ustępstwa. Robota przewrotowa prowadzi się tam pod płaszczykiem tak zw. chłopskiej międzynarodówki.

FABRYKA ZEGARÓW TOW. AKC.

S R E M

(Poznańskie).

ma do sprzedania około 11.000 zegarów ściennych z rosyjskimi motywami i napisami po cenach bardzo niskich.

Informacyj udzieli Dyrekcja fabryki.

Sejm i Rząd.

O zmianę opłat paszportowych

Obecny system wydawania dwopakowego rodzaju paszportów zagranicznych, normalnych i ulgowych, wytworzył poważne trudności administracyjne. Zainteresowane władze zwróciły na tę sprawę uwagę nie tylko ze względów oszczędnościowych. Uwidoczniły się bowiem dążenia do wprowadzenia władz świadomie w błąd, w celu uzyskania opłaty ulgowej.

Normalna opłata wynosi za paszport 500 zł., w stosunku do ulgowej 20 zł. wytworzyła pole do nadużyć.

Jak się dowiadujemy, istnieje zamiar zniesienia tak wysokich opłat normalnych, przy równoczesnem skasowaniu paszportów ulgowych.

Sprawa bezpieczeństwa granic wschodnich.

Minister Sikorski przerwał urlop i przybywa we środę do Warszawy aby stąd udać się do Spawy, gdzie ma wziąć udział w posiedzeniu komitetu politycznego Rady Ministrów, który obradować będzie nad sprawami bezpieczeństwa granic wschodnich Rzeczypospolitej oraz porządkiem dziennym posiedzenia Ligi Narodów.

W sprawie pojedynków.

Na interpelację klubu chrześcijańskiego narodowego minister sprawiedliwości oświadczył, że liczba pojedynków w Polsce nie jest zaskakująca i niema podstaw wydawania nowych zarządzeń w tej sprawie. W ostatnich 8 latach było w całym państwie 10 pojedynków, przy czem nikt nie był zabity.

(Przyp. Red. Ciekawe skąd też p. minister posiada tak „dokładną“ statystykę pojedynków, które przecie z reguły odbywają się w ścisłym sekrecie. Co do nas, to moglibyśmy za ten czas w naszym Wilnie naliczyć około 10 pojedynków, w tem jeden ze śmiertelnym wynikiem).

D. H. BRACIA CHOLEM

istn. od r. 1846.

WILNO, Kwiatowa 5, Tel. 353.

Poleca po cenach fabrycznych:

Żelazo, blachę dachową
czarną i ocynkowaną,
gwoździe, wszelkie artykuły
budowlane, w odciągowe,
techniczne i gospodarcze.

Wiadomości telegraficzne.

Położenie na Śląsku.

WARSZAWA, 20. VIII. (A. W.) Według ostatnich wiadomości z Katowic z każdym dniem wzrasta liczba kopalń i hut, które podjęły pracę. Liczyć się jednak należy z tem, że nie wszystkie kopalnie i huty zostaną uruchomione. Niektóre kopalnie ograniczyły pracę do jednej zmiany na dobę.

Demonstracje robotników w Gdańsku.

GDAŃSK, 20. VIII. (Pat.) W tej chwili odbywają się przed gmachem senatu gdańskiego demonstracje strajkujących robotników portowych. Gmachu senatu strzegą silne oddziały policji. W demonstracjach biorą udział liczne kobiety.

Międzynarodowy sąd rozjemczy.

WIEDEN, 20. VIII. (Pat.) „Neue Freie Presse“ donosi z Londynu, że Mac Donald ukończył obecnie opracowywanie swego projektu układu w sprawie bezpieczeństwa i międzynarodowego sądu rozjemczego, który przedłoży osobiście w następnym miesiącu zgromadzeniu Ligi Narodów w Genewie.

Rząd hiszpański przeciw paktowi gwarancyjnemu.

GENEWA, 20. VIII. (Pat.) Do sekretariatu generalnego Ligi Narodów nadeszła depesza rządu hiszpańskiego w sprawie projektu paktu gwarancyjnego. Rząd hiszpański odrzuca projekt paktu.

Wystawa hodowlana i poświęcenie kamienia węgielnego pod dom ludowy w Rudziskach.

(Od specjalnego korespondenta „Dziennika Wileńskiego“).

Wczoraj w Rudziskach odbyła się podwójna uroczystość: wystawa hodowlana i poświęcenie kamienia węgielnego pod budowę Domu Ludowego.

Redakcja „Dziennika Wileńskiego“ delegowała na ten dzień do Rudzisk swego współpracownika w celu poinformowania czytelników o tych dodatkowych przejawach ruchliwości i energii mieszkańców gminy Rudziskiej.

Wystawę urządzono na placu targowym. Specjalnie wybudowane zagrody ozdobiono flagami o barwach narodowych. Napływ ludności okolicznej dość liczny. Wystawiono kilkadziesiąt koni przedstawiających własność drobnych rolników gminy Rudziskiej, Olkienickiej i Landwarowskiej, kilkanaście sztuk bydła rogatego i nierogacizny.

Jak twierdzą mieszkańcy miejscowi, ludność okoliczna mogła być jeszcze dużo godnych uwagi okazów wystawić, lecz niestety wielu powstrzymuje fałszywa obawa, że posiadacze lepszych okazów koni i bydła będą specjalnie opodatkowani, które to wieści celowo rozpowszechniają żydzi w obawie, aby handel końmi i bydłem nie był wytrącony z ich rąk.

Specjalna komisja oglądała każdą poszczególną sztukę i wyznaczała nagrody.

Ze wszystkich działów hodowli najlepiej przedstawia hodowla koni. Bardzo dużo jest dobrych klaczy, natomiast brak ogierów—reproduktorów. Byłoby pożądanym aby odnośnie władze ułatwiły ludności zaopatrzenie się w dostateczną ilość ogierów.

Po wyznaczeniu nagród komisja w składzie starosty powiatu Wileńsko-Trockiego p. Grabowskiego, p. Falewicza i p. Ławrynowicza badała klacze rozplodowe

i ogiery w celu wydania licencji zwalniającej od poboru do wojska i od stójek.

Wystawa została uzupełniona konkursem, wytrzymałości w woźeniu ciężarów oraz wyscigami.

Bardzo dobre wyniki dał konkurs wytrzymałości w woźeniu ciężarów.

Na zakończenie rozdano nagrody. Jako nagrody dawano narzędzia rolnicze i inne przedmioty konieczne w gospodarstwie rolnem.

Zaznaczyć należy, że podobne wystawy urządzone zostały lub zostaną również w kilku innych ważniejszych punktach powiatu Wileńsko-Trockiego.

Należy z uznaniem powitać tę pożyteczną inicjatywę mogącą w znacznym stopniu przyczynić się do podniesienia hodowli w gospodarstwach włościańskich, a przez to do rozwoju rolnictwa i dobrobytu Oby za przykładem powiatu Wileńsko-Trockiego poszły również w jego ślady inne powiaty Ziemi Wileńskiej.

Aktu poświęcenia kamienia węgielnego pod budowę Domu Ludowego dokonał w obecności licznej, pomimo ulewnego deszczu, zebranej ludności, proboszcz Rudziski ks. Jurkiewicz. Po poświęceniu przemawiali o celu i zadaniach przyszłego Domu Ludowego ks. Jurkiewicz i ziemianin miejscowy p. Kuciewicz.

Po poświęceniu w lokalu gminnym odbył się bankiet, podczas którego przemawiali p. Starosta Grabowski, członek sejmiku powiatowego p. Falewicz, wójt gminy Rudziskiej p. Trynkiewicz, p. Kuciewicz, poseł Wędziagolski, p. St. Kodź, dr. Aronwald i inni.

Wieczorem w lokalu miejscowej szkoły powszechnej siły miejscowe odegrały „Consilium Facultatis“ Aleksandra hr. Fredry.

że rodzice ich nie byli pochodzenia robotniczego lub chłopskiego. W ten sposób oczyszczono uniwersytety z nieproletariackiego elementu. To oczyszczenie wpłynęło w sposób nieprzewidywany na pozostałych, rozpoczęła się bowiem wśród nich panieca dezercja z wyższych zakładów. Fakt ten wywołał poważne obawy w sferach sowieckich tak dalece, iż „Prawda“, organ sowiecki, pisze, że uniwersytety należy zreformować i uczynić zakładami społecznymi. „Prawda“ wyraża jednak obawę, czy nie jest już na to zapóźno.

Sprawy polskie.

Zjazd Kielczan.

Komitet organizacyjny zjazdu wychowawców gimnazjum kieleckiego przypomniał, że zjazd odbędzie się 7 września r. b. w Kielcach.

Udział w zjeździe wezmą ci, którzy gimnazjum ukończyli lub przynajmniej doszli do klasy ósmej w okresie gimnazjum do r. 1904 włącznie.

Zjazd będzie miał charakter towarzyski, pozbawiony akcentów partyjno-politycznych, co do formy zaś niewystawny.

Ponieważ z góry potrzeba ponieść pewne wydatki, uczestnicy zjazdu zechcą niezwłocznie przysłać przekazami na rachunek kosztów po 20 złotych, adres: inż. Tomasz Ruśkiewicz, Warszawa, Smolna 23.

Mażeńskie kłopoty marjawitów.

Słynny list „arcybiskupa“ marjawitów, powiadający „wiernych“ o „mystycznych“ małżeństwach marjawickich duchowieństwa, wywołał zaniepokojenie i protesty zarówno ze strony członków „kościół“, jak i pokrewnych sekt.

Przedstawiciele „bratniego“ starokatolickiego duchowieństwa w Holandji zwrócili się do „głowy“ marjawitów w Płocku, z kategorycznym żądaniem wyjaśnień.

Atak ze strony dotychczasowych sprzymierzeńców, zmusił sekciarzy do publicznego wystąpienia w obronie nowych „dogmatów“.

Pod presją zastrzeżeń i głosów bardzo daleko idącej krytyki, marjawici rozpoczęli dość gwałtowny—a zarazem krótkotrwały odwrót.

Otóż przedewszystkiem uznali, że „mystyczność“ tych małżeńskich związków jest nieco problematyczna: „małżeństwa nasze są takie same, jak wszystkie inne małżeństwa—pisze w odpowiedzi starokatolikom płocki „arcybiskup“.

Tego rodzaju zaprzeczenie poprzednio głoszonych „objawień“, bez komentarzy obejść się nie mogło, to też w tymże liście apokryficznie z takim wytłomaczeniem:

„Zamiary Boże odnośnie do tych małżeństw były z początku dla nas zakryte, ale teraz są nam wiadome, dlatego o nich wyraża się mówimy: W małżeństwach tych małżonkowie współżyją z sobą i obcuje tak samo, jak w każdym innym małżeństwie“.

Ale to dopiero początek listu pasterza marjawickiej trzodki.

Przekreślić celibat, zezwolić duchowieństwu na wstępowanie w związki małżeńskie,—to dla marjawitów stanowczo za mało. Trzeba jeszcze sprawie nadać „mystyczny“, „nadprzyrodzony“ podkład.

Czytamy też dalej w wspomnianym liście, że wprawdzie małżonkowie współżyją ze sobą tak samo, jak w każdym innym małżeństwie, jednakże „duch święty sprawia, że w tem pojęciu zachowane bywa dziewictwo nienaruszonym“!

Jestto wstęp do dalszych plu-gawych, bluźnierczych wyjaśnień, do pokrywania deprawacji płaszczykiem objawień.

Kiedy „mystyczność“ małżeństw marjawickich nie uratowała sytuacji, nie powstrzymała naturalnego biegu rzeczy, marjawici uzupełnili swe dotychczasowe „objawienia“ następującymi punktami.

„Tu zachodzi różnica między poczęciem w naszych małżeństwach, a poczęciem w świeckich, że w świeckich następuje to poczęcie wraz z naruszeniem dziewictwa, a w naszych dziewictwo pozostaje nienaruszonym i to nie wskutek własnej woli męża, żony, ale z woli Bożej.“

I dopiero dziecię, gdy przychodzi na świat, otwiera żywot swej matki“.

Nie na tem koniec: dzieci zrodzone z tych małżeństw, przychodzą na świat bez zmyły grzechu pierworodnego!

Marjawici nie ograniczyli się jedynie do słów:

W Płocku demonstrują ciekawym dziewczynę ciężarną, a nie pozbawioną przytem zewnętrznych cech dziewictwa!!!

Tak się przedstawia w ostatecznej redakcji sprawa małżeństw marjawickich „ojców duchownych“.

Płock nie jest jednakże wyspą na oceanie Spokojnym, aby społeczeństwo spokojnie patrzeć mogło na ten akuszerski proceder sekciarzy, na to naigrzywanie się z religii, robienie sobie z „dogmatów“, „objawień“ parawanów, strojenie niemi sameczych legawisk!

List „arcybiskupa“ marjawickiego w sprawie małżeństw, nadaje się całkowicie do podjęcia dochodzeń karnych z powodu obrazy religii.

Jeżeli jednak dla Prokuraturji Państwowej jest to niewystarczającym, to możeby zechciała zająć się zakładem położniczym przy „Świątyni Pokoju i Miłości“ w Płocku i zbadać akuszerskie eksperymenty, czcicieli mateczki Kozłowskiej.

Planeta Mars.

Dnia 22 b. m. planeta Mars znalazła się tak blisko ziemi, jak nie była od roku 1800, a powtórzy się dopiero w 1941 roku. To też astronomowie całego świata szykują się do wydarcia tej siostrzycy ziemi, jej tajemnic możliwości w największym stopniu. Nie jest to łatwo, jeśli się zważy, że ta zmniejszona do 1/3 odległość wynosić będzie 55 740 000 km., gdy naprzykład Księżyc odległy jest tylko o 384 000 km.

W naszym układzie słonecznym jest to najlepiej zbadana planeta. Odnacza się ona czerwonym światłem, widzieć ją obecnie można na południowo-wschodniej stronie nieba od godziny 19 ej. Dzień na Marsie trwa 24 godz. 37 m. 22,7 sek. Średnica Marsa wynosi 6900 km. gdy ziemi 12700. Mars posiada atmosferę. Co do temperatury, to zdania są podzielone. Jedni astronomowie twierdzą, że średnia roczna temperatura Marsa wynosi +9°C (ziemia ma +16°C), gdy inni twierdzą, że znacznie niższa.

Największe zaciekawienie wzbudzają głośno w całym świecie „kawaty“ Marsa i tym chcemy parę słów poświęcić. Otóż podczas jednego z największych zbliżeń Marsa do ziemi, tak zwanej „opozycji“, w r. 1877 włoski astronom Schiaparelli zauważył na powierzchni planety wąskie prążki, przecinające dość systematycznie łądy Marsa i nazwał je kawałami. W roku 1882 zauważył on następnie pewne zmiany w układzie kawałków. Posiadają one olbrzymią długość, dochodzącą do 6 000 km. Liczbę ich określił Schiaparelli na 120.

Zainteresowany temi odkryciami bogaty amerykański Percival Lowell zbudował w stanie Arizona obserwatorium, poświęcone specjalnie obserwacjom Marsa. Za pomocą wielkiego refraktora o średnicy 60 cm. i reflektora o średnicy 1 metra udało się Lowellowi pogłębić badanie Schiaparellego co do ilości kanałów, których on naliczył do 600.

Coż więc są te kanały? Otóż Lowell, zarówno jak i astronom amerykański Pickering twierdzi, że ta sieć ciemnych prążków, pokrywających obszary jasne, łądy, a nawet i ciemne, morza, to ogromny układ nawadniający całą planetę. Prążki, kanały, zaczynają się na samych biegunach, gdzie znajduje się woda w postaci lodów lub śniegu. Mars, jak ziemia po-

siada na biegunach białe plamy, które nie są niczem innym jak masami lodowymi lub śnieżnymi. Lody te, podczas zimy marsowej, zalegają znaczne przestrzenie około biegunów, zlodowacenie obejmuje planetę aż do 60 stopnia, jak to zauważano na półkuli północnej. Plamy białe, z nastaniem lata, które na Marsie jest dwa razy prawie dłuższe, niż na ziemi, zmniejszają się znacznie, lecz nigdy nie znikają zupełnie. Lowell zauważył, że zmniejszaniu się plam białych towarzyszy pojawianie się kanałów, które zaczynają ciemnieć od strony biegunów, skąd woda odpływa w kierunku równika, napędzając sieć kanałów. Samych zaś kanałów, jak twierdzi Lowell, nie widzimy. Kanały, to pasma nawodnionej ziemi urodzajnej lub doliny pokryte roślinnością.

Czy wobec tego można powiedzieć, że są na Marsie istoty żyjące? Ścisłej odpowiedzi na to nauka nie daje. Poczytywana w 1892 r. biała plama, jako znak od mieszkańców Marsa, okazała się tylko chmurą. Być może z postępowaniem techniki uda się rozwiązać i tę zagadkę. Dzisiaj są tylko domnie mania. L.

ZYGZAKI.

Prasa.

O, praso! potęgą imię twoje! Wprawdzie VII-ej klasy podobno... wprawdzie, niepuszczona drzwiami, przez okno nie raz wkradła się musisz, aby celu swego dosięgnąć... ale, czyż i największego kalibru armata nie strzela wtedy dopiero, gdy przez wywiadowców swoich upewni się dokładnie o miejscu pobytu nieprzyjaciela? A gdzie śmiać, który stanąłby przed wylotem armaty?!

Więc groźna jesteś, o praso, gdy strzelasz pociskami swemi i tam, gdzie jest wróg, i tam, gdzie nikogo nie ma!

I rzucasz zdumionemu światu przed oczy bomby pomysłów swoich, które o lek przyprawiają ulicę, w zakłopotanie wprowadzają możnych tego świata.

„Wojna z bolszewikami!“ — i jaki taki tuli głowę w ramiona, trwożnie spoglądając na Antokola, azali stamtąd nie idą już czerwono armieje.

„Strzelał do marszałka Piłsudskiego“, rzucasz w twarz tłumowi, wężącemu już rewolucję i wojnę domową. A ty, z gestem wspaniałomyślnym półgłosem dodajesz: „ale nie trafił i dziś jest na wolności“, bo to stare dawne rzeczy przecie chodzi. Więc poco martwić prostaczków!

„Rzeź żydów w Rosji“, wrzaskie gonnie twój na ulicy, a wnet całe Ghetto żydowskie sypie obole za okrucieść wieści ze świata.

I pyszna jesteś w swej łaskawości, gdy przed cukiernią na ulicy wieszczą naszego heroldowie twój licytują się in minus, aby i najniżniejszy rebak wiejski „za 12“ — „za 10“ — „za 8 groszy“, mógł usłyszeć słowo mądrości.

I zprawdę, zprawdę, przyjdzie dzień, kiedy i darmo brać nie będą, bo same tytuły za treść wystarczą! I bosonogi herold mniej skwapliwie pięty mrozić będą! I to jest twoja „pięta achillesowa“, twoja tragiczna z mora, o praso... rewolwerowa! Les.

Ze świata.

Nowy potop zagraża ziemi.

Geolog belgijski, profesor Belot, stwierdził na odbywającym się teraz międzynarodowym kongresie przyrodników w Leodjum, że ludzkości grozi w niedalekim może okresie niebezpieczeństwo nowego potopu. Ogół sądzi, mówi uczony, że ziemia raz tylko była nawiedzana przez potop. Jest to mylne zapatrywanie. Nie jeden raz, ale trzydzieści dwa razy zniszczoną została ziemia przez katastrofę potopu. Ilekroć nasz system słoneczny wchodził w sferę mgły kosmicznej, powstawał na naszej planecie potop. Oceany zalewały kontynenty i cała budowa geologiczna ziemi zmieniała się.

Możliwe, iż ten kawałek łądy, który nazywamy Europą, leżał kiedyś w Oceanie spokojnym i w czasie kosmicznej katastrofy wysunięty został na obecne miejsce. Podobna katastrofa spotkać może ziemię naszą w najbliższych stuleciach.

Przegląd prasy.

„Kur Warsz.“ rozpoczął druk listów z Holandji od Niderlandów. Ciekawy ten kraj nasz jest rzeczywiście, aby był stawiany za przykład, co może zrobić praca ludzka.

Holandry z piasku i wody uczynili najbogatszy kraj w Europie, uroczy, uśmiechnięty i szczęśliwy.

W Holandji jest wszystko naodwrot niż u nas, U nas nad morzem, np. w Sopotach, gdy się chce iść nad morze, to się z góry schodzi na dół. W Holandji wprost przeciwnie: idąc ku morzu idzie się pod górę, a gdy się jedzie statkiem po morzu, to na równi oka ma się wiele kościółów i dachy domów miast fundamentów.

Bo coż zrobili holendrzy, żeby mieć wogóle kraj, ziemię pod nogami, a nie wodę? Poprostu odepchnęli morze, postawili wzdłuż całego wybrzeża wał, no i przed wałem na dnie dawnego morza urządzili sobie Holandję.

Mój Boże, i pomyśleć, że my nie umiemy sobie dać rady z głupią Wisłą, przepraszam, naszą kochaną, szarą Wisłką, która zajmuje trzy razy szersze koryto, niż tego potrzebuje, szczerząc idylotycznie wysepki, żeby się miały stateczki pływające o co wywracać.

Opowiadali mi holendrzy, klnąc się na Wilhelma Milczącego, że mają sześć tysięcy inżynierów hydrotechników, którzy ze wszystkie cudemka z wodą wydziawiają.

Albo powiadają, że piasek jest nieurodzajny, że klimat północny temu i owemu szkodzi. A tymczasem Holandia przeliczyła Włochy kwiatami i owocami. A oni tymczasem rozwinieli hodowlę kwiatów ku pośmiewisku ludzkiemu i doszli do tego, że dziś cały świat zapatrują w cebulki kwiatowych, a tysiące chłopów małorolnych zamiast głodować na ziemniakach i grozić podpaleniem kraju, jeżeli rząd nie odbierze ziemi jedynie, aby dać drugim, co się nazywa reformą rolną, hodują cebulki i anglikom, niemiecom, polakom, amerykańkom i argentyńczykom za drogie pieniądze sprzedają. W roku zeszłym holendrzy sprzedali za granicę 24 i pół miliona kilogramów cebulek kwiatowych“.

Zato krajem nieudanych eksperymentów nazwać można Stany Zjednoczone: Wprowadzony tam zakaz konsumpcji alkoholu, pociąga za sobą tak wielkie koszty na kontrolę i przestrzeganie prawa, że już dziś poważne głosy dopominają się o uchylenie tego prawa.

Obecnie, jak donosi „Kurjer Lwowski“, powstała myśl wydania zakazu palenia tytoniu.

„Londyńska „Revue for Physical Culture“ donosi, że w Ameryce rozpoczęto

propagandę, mającą na celu zaprowadzenie ustawowego zakazu palenia tytoniu. Liczba palących i palaczy tytoniu jest tam olbrzymia i wzrasta ciągle. Purytanie, agitujać gorliwie za tem, aby palenie tytoniu zostało zabronionem, tak samo—jak zapijanie się alkoholem—powołują się na powagi lekarskie, wykazujące szkodliwe skutki palenia na system nerwowy, działanie sereca i trawienia. Także i duchowieństwo agituje za zakazem palenia. Purytanów popierają damy amerykańskie, które nie pozwalają palić w swoich salonach i ogłaszają ten zakaz w prasie. Opozycjoniści, występujący przeciw tej propagandzie twierdzą, że argumenty gospodarcze i finansowe przemawiają przeciw zakazowi palenia“.

A więc, możliwe, że będziemy świadkami urzędowego umoralniania narodu, co, naturalnie, nigdy się nie udaje. L—i.

Z raju bolszewickiego.

82 proc. gruźlicznych.

BERLIN, 20.VIII. (A. W.). Według badań komisji szkolnej petersburskiego okręgu w Petersburgu 82% dzieci w wieku szkolnym cierpią na gruźlicę. To samo stwierdzają statystyki związków zawodowych. Według ich informacji w Petersburgu niema rodziny, w której nie byłoby chorego na gruźlicę.

Strajk głodowy w więzieniu.

BERLIN, 20.VIII. (A. W.). Według wiadomości ze związku republik sowieckich w więzieniu w Orle, więźniowie polityczni przeprowadzili strajk głodowy. Rada Komisarzy ludowych zdecydowała wobec tego wysłać wszystkich głodujących do ziemi Jakuckiej. Strajkujących było 63. Do wagonu przeniesiono ich z powodu osłabienia na noszach. W chwili odjazdu podługu kolejarze przewalili kordon wojskowy i doręczyli odjeżdżającym pieniądze i jedzenie. Pociąg ruszył wśród okrzyków zebranych przeciwko rządowi sowieckiemu.

Ucieczka z wyższych zakładów.

BERLIN, 20.VIII. (A. W.). „Dni“ donoszą, że według oficjalnego komunikatu sowieckiego z wyższych szkół S.S.S.R. wydano kilka tysięcy słuchaczy, oskarżonych o to,

Wiadomości bieżące.

Wiadomości kościelne.

— **Pielgrzymka do Kalwarii.** W niedzielę 24 b. m. z kościoła św. Piotra i Pawła na Antokolu po Mszy św. o godz. 8-ej rano wyruszy uroczysta procesja do Kalwarii.

— **Uroczystość św. Bartłomieja** w kościele tegoż imienia na Zarzeczcu odbędzie się w następującym porządku: 23 sierpnia o g. 5 wiecz. nieszpory, 24-go sierpnia pierwsza Msza św. o g. 6 r., druga Msza św. o g. 9 r., nieszpory konkluzyjne o g. 5 w.

Urzędowe.

— **Dopłata do świadectw przemysłowych.** Z dniem 20 sierpnia r. b. upływa termin skutecznego 2-j raty dopłaty do nabytych na r. 1924 świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych Ministerstwo Skarbu komunikuje, iż termin ten bezwarunkowo nie będzie odroczone, po jego upływie zaś przystąpią bezzwłocznie władze podatkowe na całym obszarze Państwa do ścisłej kontroli przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych.

Przeciwno winnym nieusku-tecznienia dopłaty będą wdrożone kroki egzekucyjne, a przy ściganiu przymusowym zaległości—niezależnie od kosztów egzekucyjnych — pobierać się będzie 2% miesięcznie odsetków za zwłokę, zgodnie z częścią drugą art. 10 ustawy z dnia 6 grudnia 1923 r. z podwyższeniem przypadającej do uiszczenia kwoty o 1/2% za każdy dzień zwłoki. (A W.)

Z miasta.

— **Plantacje miejskie.** W bardzo wielu miastach spotyka się przy wejściach do ogrodów lub na skwerach tabliczki z napisami: „Plantacje miejskie poleca się opiece publiczności”. — Napisy te zastępują stróżów, których trudno jest ustawić przy każdym krzaczku czy drzewku, a zarazem są przypomnieniem, że obowiązkiem kulturalnej publiczności jest bronienie

nie tej ogólnej własności przed dwunożnymi szkodnikami.

A jak się ta sprawa przedstawia w Wilnie? Posłuchajmy treści listu, jaki odebraliśmy w tych dniach.

„Wracając odczennie przez ogród t. zw. „Cielętnik” nie mogę przejść bez uwagi jak wielkim jest nieposzanowanie publicznego mienia i zarazem jak niską jest kultura tych, którzy dla swojej wygody czy przez lekkomyślność pozbawiają innych uciechy, jaką nam daje przyroda, pozwalając cieszyć się widokiem ładnie utrzymanego i nie wydeptanego trawnika — w publicznym ogrodzie. Jednego dnia zainteresowałem kogoś, któremu niby inteligentnie z twarzy patrzyło—„Czego się pan czepli (i), przecież tędy ludzie od dawna chodzą i jest wydeptana droga—co to za fantazja?”—Odrzekłem — prawda chodzą ludnie, jednak czyż ludzie to owce, czy i pan ma zamiar do ich grona się zaliczyć — tego nie sądzę? Chciałem go zawstydić. Zbłądziłem. — Nasz Polak nie znosi by mu ktoś zwracał uwagę, tak było i z owym jegomościem. I byłoby na mnie posypały się gromy, gdyby nie nadszedł ktoś mądrzejszy, kto stanął w mojej obronie”.

Czyż do powyższych słów trzeba komentarzy.

Brak kultury ujawnia się na każdym kroku, a spróbujmy prze-eiwko niemu zareagować.—gotowa awantura, która odejmie ochotę na przyszłość do przybierania roli opiekuna cudzej własności czy obyczajów.

— **Sprawa tramwajów i autobusów.** Wczoraj odbyło się posiedzenie komisji technologicznej Magistratu, na którym rozważano memoriał spółki „Elektrokres” w sprawie budowy nowej elektrowni miejskiej i budowy tramwajów elektrycznych w Wilnie. Firma „Elektrokres” jest to spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, składa się ona z członków miejscowego

społeczeństwa. „Elektrokres” zamierza, prócz wybudowania elektrowni, uzyskać koncesję na budowę tramwajów elektrycznych w Wilnie. Propozycje „Elektrokresu” postanowiono szczegółowiej rozpatrzyć i w tym celu została włączona specjalna podkomisja, w skład której weszli p.p. Perkowski, Studnicki, Godwod i inni.

W sprawie uruchomienia autobusów, z całego szeregu propozycji uwzględniono deklarację firmy ryskiej Steinberga. Firmie tej udzielono pozwolenia na uruchomienie autobusów od dworca do mostu zielonego i dalej na Kalwaryjską. Droga ma być podzielona na 2 kursy, opłata za kurs ma wynosić 20 groszy. Autobusy firma powyższa zobowiązała się uruchomić w przeciągu 1 miesiąca. Firma Steinberga ma pozostawioną swobodę iniejałtywy co do rozszerzenia linii i na inne dzielnice miasta.

Sprawy miejskie.

— **Posiedzenie Rady Miejskiej** odbędzie się we czwartek 21-go sierpnia 1924 r. o godz. 8 wiecz. (Zgodnie z art. 31 Ust. Miejsk. dla powzięcia uchwały w sprawie wymienionej w p. 2 porządku dziennego niezbędna jest obecność 2/3 Członków Rady). Porządek dzienny: 1. Wniosek zmiany redakcji § 9 umowy zawartej z U. S. B. o umieszczeniu Kliniki w szpitalu św. Jakóba. 2. Budżet na rok 1924.

Wobec konieczności terminowego załatwienia sprawy wymienionej w p. 2 porządku dziennego konieczne jest punktualne przybycie pp. radnych na posiedzenie Rady, bo znowu nie dojdzie do skutku, jak poprzednie. Rok się kończy, a budżet nieuchwalony.

Sprawy szkolne.

— **Zapisy do szkoły zawodowej im. św. Józefa** rozpoczynają się od 25 sierpnia r. b. codziennie od g. 8—11 w kancelarii, Ostrobramska 29—17.

— **Egzamina wstępne** w gimnazjum Sióstr Nazaretanek (Piaszkowa 4) rozpoczną się dn. 28 b. m. o godz. 9 ej rano i trwać będą do 30-go włącznie.

Kancelarja szkolna czynna w poniedziałki, środy i piątki od 9 i pół do 11 i pół g. rano.

Sprawy powiatowe.

— **Podatek gruntowy.** Jak wiadomo Wileńszczyzna posiada bardzo nierówne pod względem wydajności grunta.

Przy wymiarze podatku gruntowego uwzględniany jest jedynie podział na: 1) grunta uprawne i łąki, 2) lasy i pastwiska i 3) nieużytki.

W ten sposób właściciel lichych gruntów piaszczystych (ale uprawnych) opłaca taki sam podatek jak i właściciel dobrych gruntów gliniastych lub zalewnych łąk.

Dokonanie podziału gruntów na kategorie w poszczególnych gospodarstwach wymaga wielkiego nakładu pracy: tak sporządzenie katastru w różnych państwach Europy zachodniej wymagało czasu od 20 do 50 lat.

Narazie pożądanem byłoby przynajmniej sporządzenie mapy uwzględniającej gatunek gleby w różnych gminach.

Posiadane dotychczas mapy uwzględniają tylko warunki geologiczne powstania naszych gleb.

Pożądanem byłoby rozpoczęcie studiów mających na względzie bardziej szczegółowe zbadanie tej sprawy.

Studja ta mogą być prowadzone jedynie przy czynnym współudziale rolników, wśród których nie brak fachowców. Przedewszystkiem jednak musiałyby sprawę tę wziąć do serca nasze miejscowe sfery naukowe.

Gdy w Wilnie zbadane zostały wszystkie cechy stylowe naszych murów, a miłośnicy zdażyli zapoznać się z historją każdego niemal gmymu, to prowincja nasza poza Wilnem jest naogół mniej znana i badana niż wnętrza odległych krajów. (A)

Z życia prawosławnego.

— B. rektor prawosławnego seminarjum archimandryta Filip Morozow wyjechał na urlop.

Czasowym rektorem seminarjum mianowany został nauczyciel seminarjum Artemjew.

Teatr, muzyka i sztuka.

— **Teatr Polski (Lutnia).** Musisz się pan ożenić. Świetna lekka komedia z gościnnym występem p. Janusza w roli Szwajcara Lanapoula'a mimo powodzenia jakim się cieszy dana będzie dzisiaj po raz ostatni; ustępując miejsca arcywesołej komedji „Małżeństwo Fredy” Picarda i Szmidta z której to sztuki pod rozrykerskim kierunkiem znakomitego gościa p. Jana Janusza odbywają te ostatnie próby. W sztuce tej obok p. Jana Janusza gościnnie wystąpi w roli tytułowej p. Hanna Ordonówna, która w akcie II wykona potrzebną do akcji piosenkę i szereg tańców nowoczesnych.

— **Występy Gruszczyńskiego.** W Teatrze Wielkim. Dyrekcja pragną udo-stępnić wszystkim, którzy zechcą usłyszeć wielkiego śpiewaka St. Gruszczyńskiego obniżła ceny biletów. To też za powiedziane występy obudziły wielkie zainteresowanie. Pierwszy występ w sobotę w operze „Żydówka”.

Różne.

— **Podziękowanie.** Zarząd Domu Dzieciątka Jezus przy ul. Subocz 16 składa najgorętsze podziękowanie Panu Janowi Pietraszkowskiemu Prezowskiemu Izby Okręgowej Kontroli Państwowej, oraz pracującym tamże pp. Urzędnikom za dwukrotnie złożoną zapomogę ogółem w sumie 325 zł. na rzecz sierot tegoż zakładu.

Wypadki.

— **Podrzućki.** Dn. 12 b. m. został znaleziony przy ul. Mickiewicza chłopczyk, leżący kilka dni życia.

— Dn. 16 b. m. podrzucono zakrwawione niemowlę płci męskiej. Dzieci zostały odniesione do Demu Dzieciątka Jezus.

— **Ucieczka więźnia.** Więzień Paweł Szwargowicz, mający na sumieniu sprawę o rabunek i zabójstwo, zmylił czujność dozorców i zbiegł z więzienia Łukiskiego. Rozwinięty pościg za zbiegiem nie dał narazie żadnych wyników. (A)

— **Żebraczka - złodziejka.** Do mieszkania Perli Kagan, przy ul. Szopenowskiej 4, zjawiła się żebraczka, po jej wyjściu zauważono brak stołowej bielizny wartości 300 złotych. Zaním się spozstrzeżono, żebraczka-złodziejka zdołała zbiec.

— **Topielec.** W zaścianku Dumanowo, gm. Wilejskiej, wyłowiono w rzece Wilji trupa płci męskiej, tożsamości którego narazie niezdolano ustalić. (A)

— **Drobny pożar.** W d. 8, przy ul. Jagiellońskiej, wskutek nadmiernego rozgrzania komina zatliła się belka łącząca komin z mieszkaniem doktora Szpilca. Przybyła natychmiast zawezwana straż ogniowa niebezpieczeństwo ognia zlikwidowała w zarodku. (A)

D-rzy Bujalski, Obiezierski i Waszkiewicz lokują położnicę i chore z cierpieniami kobiecimi w Zakładzie Położniczym.

ul. W. Pohulanka Nr. 31.

Kino-Teatr „**HELIOS**” ul. Wileńska 38.

Dziś **Pierwszy raz w Wilnie.** Nieśmiertelne arcydzieło p/g słynnej powieści **HR. LWA TOLSTOJA** **Katiusza Masłowa** w jej znana nasza uroczą rodaczkę **MIA MARA.** Podczas seansów **KONCERT** tenora P. Winczys-Wojcisz który wykona śpiewy i romansy. Początek o godz. 5 1/2, ostatni seans o 10 1/4.

Zmarłychwstanie w roli wielki dramat w 6 akt. tytułowy

Kino-Teatr „**Polonja**” Mickiewicza 22. Dyr. G. Slepjan.

Dziś! **Zachwyt i zdumienie** wywołuje ulubienica publiczności, czarująca i nieśmiertelna **LUCY DORAINE** w swej ostatniej kreacji p. t.

Gdy kobieta duszę swą oddała...

dramat życiowy w 6-ciu aktach, osnutym na tle stosunków współczesnych.

KINO-TEATR „**Piccadilly**” ul. Wielka 72.

Dziś w kinie „**Piccadilly**” otwarcie sezonu jesienno- zimowego. Najnowszy film sezonu! **Poraz pierwszy w Wilnie!** Cuda techniki!

Kapitan Kid podług powieści Kona- nana Doyle'a. 2 serje

10 aktów w jednym seansie. **EDIO POLO** w roli głównej.

Zarząd Wileńskiego Banku Rolniczo-Przemysłowego

Spółka Akcyjna w Wilnie zawiadamia niniejszym P.P. Akcjonariuszów, że w dniu 29 sierpnia 1924 roku, o godz. 4-ej po poł., w pierwszym terminie, a o godz. 5-ej po poł. tegoż dnia — w drugim terminie odbędzie się w lokalu Centrali Banku w Wilnie, przy ul. Ad. Mickiewicza 17.

NADZWYKAZNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

- z następującym porządkiem dziennym:
- Wybór przewodniczącego.
  - Sprawozdanie bieżące Zarządu.
  - Zatwierdzenie warunków połączenia się z Polskim Bankiem Parcelacyjnym w Wilnie.
  - Zatwierdzenie warunków fuzji z Polskim Bankiem Kresowym w Warszawie.
  - Zatwierdzenie zmian art. 1, 4, 28, 32, 34, 39 i 42 Statutu Banku.
  - Zatwierdzenie przerachowania kapitałów własnych Banku na walutę złotą.
  - Ustalenie wynagrodzenia dla Członków Rady i Zarządu.
  - Wybory władz Banku.
  - Wolne wnioski.

Akcyonariusze, życzący przyjąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć swoje akcje, względnie świadectwa depozytowe w kasie Centrali Banku w Wilnie lub Oddziału naszego Banku w Warszawie (Miszowiecka 13).

Ekspedjenta

dobrze obznajmionego z manufakturą poszukuje się od **ZARAZ**

Bracia JABŁKOWSCY

Jagiellońska 2, od 9—11.

Kupię kopalniaki loco wagon, długości od 2 do 7 mtr. średnicy od 10,5 cm. w cienkim końcu. Oferty piśmienne z podaniem ceny—Jagiellońska 9 m. 13, Niewodniczański. 0

WYPRZEDAŻ

FIŃSKICH MAJOLIKOWYCH I TERRAKOTOWYCH

WIELKI WYBÓR BIAŁYCH KAFLI do PIECÓW

terrakotowych i białych ozdób do nich, oraz rozmaitych MAJOLIKOWYCH PIECÓW I KOMINKÓW najnowszych wzorów

dawn. Fabryka Kafli **E. LIBO**

Wilno, ul. Archanielska 9, zamówienia przyjmuje się: **ul. Zawalna 22, m. 7** od 1—5 p. p.

„W dniu 22 sierpnia 1924 r. o godz. 11, w Stajni Koni P.P.XVI. Okr. przy ul. Łukiszskiej 5, odbędzie się licytacja 10 koni policyjnych wybrakowanych i 2-ch źrebaków”.

Komenda P.P.XVI. Okr.

Do sprzedania: kompletny w stanie doskonałym tartak jednogatrowy: lokomobila, gater, piła tarczowa i wahadłowa, pasy, transmisje, wagoniki, szyny, zwrotnica i wszelkie inne narzędzia w stanie gotowym do natychmiastowego załadowania i użytku. Dowiedzieć się Jagiellońska 9 m. 13, Niewodniczański. 0

WILĘ w DRUSKIENIKACH

w najlepszym punkcie, wymagającą remontu, sprzedam. Wiadomość u Burmistrza Druskienik.

Akuszzeria

z Warszawy udziela porad ciężarnym. Przyjmuje od 9 rano do 7 wiecz. Mickiewicza 46-6.

BACZNOŚĆ KAPITALISCI!

Najlepszą gwarancją powiększenia kapitału jest bezspornie, kupno okazynie tanie, posiadanych do sprzedaży **domów** przez Dom H.-Kom. „**ZACHĘTA**” Portowa 6-D. 2

Do sprzedania dom z placem 365 kw. sążni. Kolonja Kolejowa 1, Butowicz.

Dr. K. Sokołowski

Ch. skórne i weneryczne, przeprowadził się na ul. Ostrobramską 2. Przyjmuje od g. 5—7. 6

Dr. Piotr Rozwadowski

Choroby uszu, nosa, gardła i płuc. Powrócił i ordynuje od g. 6—7. Ul. Nadbrzeżna 23 (róg Wileńskiej).

D-r. ŁUKIEWICZ

Choroby skórne i weneryczne.

wrócił i przyjmuje od godz. 4—7 pop. Ul. Ad. Mickiewicza 9, — wejście z ul. Śniadeckich 1.

Do sprzedania plac 465 kw. sąż. w rejonie koła Sąd. Wiadomość: Mickiewicza 46/4 od 5—8 wiecz. 7

Dr. Leon Ginsberg

Choroby weneryczne, syfilis i skórne. Ul. Trocka 3 róg Wileńskiej. Tel. 353 od 9—12 i 4—7.

D-r. POPILSKI

Choroby skórne i wener. W. Pohulanka 2, róg Zawalnej 10—1 i 5—7.

D-r. J. Bernstejn

Choroby skórne, weneryczne, syfilis i mozołotłowe. Przyjmuje 9—1pp. 14—9w. ul. Mickiewicza 28—5.

Intel. rodzina przyjmie na utrzymanie na rok szkolny **2 uczni albo 2 uczennice**

Odżywianie dobre i staranie na opiekę. Korepetycje i lekcje języków obcych na miejscu. Ul. Wileńskiego Nr. 3 m. 4 Burhardt.

JADŁODAJNIA K. O. K.

ul. Zawalna 1 (napiętrze) wydaje zdrowe obiady w lokalu Związku Kresowego.

KOBIETA-LEKARZ

Dr. Piotrowicz Jurtzenko

Ordynator Szpitala Sawicz Choroby kobiece, skórne i weneryczne ul. Zawalna Nr. 22. Przyjmuje wyłącznie panie od godz. 2 1/2—4 po poł.

Kobieta lekarz **Dr. Abłamowiczowa** choroby kobiece i akuszzeria Kasztanowa 7, m. 7, g. 9—10 i 3—5.

K O Ń

gniadny, piękny o zdrowych nogach 7 latzdany do każdego zaprzęgu zaraz do sprzedania **NIEDROGO.**

Ogłądać od 6—7 pp. Dom H./Kom. „**ZACHĘTA**” Portowa 6 D. 0

Lekarz-Dentysta

Andrzej Mikulski

powrócił i wznowił przyjęcia

Zaułek 8-to Jerski Nr. 3—7.

Mieszkania

domy, place, sklepy z mieszkaniami i bez, wszelkie interesa handlowe i przemysłowe składy, bocznicę poleca Dom H. Kom. „**ZACHĘTA**” Portowa 6-D. 2

MIESZKANIA

wolne zgłaszajcie z całym zaufaniem na korzystnych warunkach do Domu H. Kom. „**ZACHĘTA**” Portowa 6-D. 3

Poszukuję mieszkania w śródmieściu z 6-ciu pokoiów z wygodami. Oferty ul. Mickiewicza 36 pokój Nr. 151 Wicprezes. 3

Przyjmuję ucni na mieszkanie z całodziennym utrzymaniem. Wielka 3—10 Krupka.

Potrzebni ajenci do zbioru obstatunków na powiększenie portretów w miejscach i na prowincji. Wynagrodzenie dobre. L. Mizeres, Świętojańska 6. Zakład portretów.

Pokój w śródmieściu o 3-4 oknach, umeblowany do wynajęcia od 1-go września. Adres w Administracji.

Poszukuję posady Buchaltera lub pomocnika tegoż. Wymagania skromne. Olimpia 1. J.

SUMY PIENIĘŻNE

z zupełną gwarancją lokuje specjalnie Dom H. Komisowy „**ZACHĘTA**” Portowa 6 D. 3

Wspólnik

z dobrymi referencjami z kapitałem znajduje platny udział w pracy **Wiadomości „ZACHĘTA”** Dom H. Komisowy Portowa 6-D. 2

Zgubioną legitymację kolejową № 2334 ser. C. wydaną na imię Wiktolda Rula zamieszkałego st. Porubanek, unieważnia się.

Zgub. książkę wojskową wyd. przez P.K.U.—Wilno na imię Wasilewskiego Stanisława, zam. wsi Nasowach, gm. Rudomisk. unieważnia się.

HUMOR.

W ZWIERZYŃCU.

Mały Jaś, stanowiący przed sionem, kiwa głową i powiada do ojca:

— **Tatka, taka gruba skóra** toby się nam przydała.

— **Dlaczego?**

— **Ano, tatce, gdy ma ma wali, a mnie, gdy natycyćli bije.**